

Asbestic

Ett nytt

Eldekyddsmaterial

Ur KB:s samlingar

Digitaliserad år 2022

National Library
of Sweden

*Nauckhoff
Stholm*

Asbestic

Ett nytt
Eldskyddsmaterial.

Nauckhoff
Stholm

ASBESTIC

ETT NYTT
ELDSKYDDSMATERIAL.

STOCKHOLM
CENTRAL-TRYCKERIET 1899.

ASBESTIC,

ett nytt eldfast byggnadsmaterial.

år tid är framför allt en praktisk tid, d. v. s. människan söker nu mer än någonsin att i första rummet tillgodogöra sig naturens krafter, men äfven att bekämpa dem i deras skadliga verkningar. Af de s. k. fem elementen, i hvilka de gamla folken indelade världsalltet, och mot hvilka mänskorna måste vara på ständig vakt, har väl alltid elden varit det, som mer än något annat gifvit anledning till bekymmer, och trots de många medel, som uppfunnits och

tortfarande uppfinnas att kufva den-
samma, höra vi dagligen talas om
fruktansvärda olyckor, till hvilka
elden varit skuld.

Af en ofantligt stor betydelse
är visserligen våra dagars väl ut-
vecklade brandväsen, men det säk-
raste skyddet mot eldfara är dock
att söka i en eldfast beklädnad
af de brännbara delarne i våra
byggnader.

En särdeles betydelsefull nyhet
på detta område synes det för
några månader sedan för första gån-
gen här i Sverige pröfvade ameri-
kanska putsmaterialen asbestic vara.

Af några i Falun och Gränges-
berg i närvaro af en stor del fack-
män utförda brandprof framgick,
att detta material icke blott är ett
möjligast effektivt eldskyddsmedel,
utan äfven äger många andra vär-
defulla egenskaper, t. ex. en ovan-
lig elasticitet och ett särdeles pryd-
ligt utseende.

I närheten af Montreal i Canada

förekommer en egendomlig afart af det för sin eldfasthet kända och för många nyttiga ändamål användbara mineralet asbest, hvilken under flera årtionden ansågs såsom ett värdelöst affall, men som i början af år 1896 blef föremål för vetenskapliga undersökningar och härvid befanns vara en dittills fullkomligt okänd bergart. Upptäckarens första tanke var att af denna bergart, som fick benämningen asbestic, framställa ett eldfast cement, och erfarenheten har visat, att man för detta ändamål icke kan finna ett lämpligare material.

I Amerika och England fick asbesticen genast en ofantlig spridning, och numera användes vid Förenta Staternas större offentliga byggnader uteslutande denna puts till rappning af inre tak och väggar.

Till de flesta europeiska länder, bl. a. Sverige och Norge, infördes asbesticen år 1898 af Tyska Asbest-Aktiebolaget, på hvars föran-

staltande ofvan berörda experimenter i Falun och Grängesberg utfördes.

Två träväggar å 4 kvm., beklädda med resp. asbesticputs och murbruk, upprestes i vinkel mot hvarandra, hvarefter en häftig eld uppgjordes mellan desamma och underhölls medelst torr ved och hyfvelspån, genomdränkt med fotogén.

Enligt det vid brandprovet i Falun förda protokollet bucklades efter 20 minuter murbruket och föll delvis af; på asbesticputsens märktes ännu ingen förändring. Först efter 45 minuters förlopp iaktogs i ena hörnet af väggen en kortare spricka, som sannolikt uppstått genom oförsiktighet vid transporten.

Sedan elden underhöllits i nära en timme, riktades mot den med asbestic beklädda väggen (den andra var då nästan förkolnad) från en meters håll en häftig sprutstråle,

men icke ens denna hastiga afkylning förmådde inverka skadligt på putsen, som efter aflägsnandet visade sig hafva fullständigt skyddat träet mot de rasande lågorna. Endast den såsom underlag använda rappribben var delvis förkolnad.

Resultatet af brandprovet i Grängesberg var i hufvudsak det samma.

Af större arbeten, som f. n. med asbestic utföras i Sverige, må särskildt framhållas: beklädnaden af c:a 15 000 kvm. inre vägg- och takytor i Stora Kopparbergs Bergslags nyanlagda pappersfabrik vid Qvarnsveden (Europas största pappersbruk), samt af arbetarebostäder, mekaniska verkstäderna och snickerifabriken i Grängesberg.

Asbesticputsens beredning är synnerligen enkel. Materialet, hvilket erhålles i säckar à 50 kg., blandas såsom vanlig mursand med kalkmjölk, hvarefter den sega massan medelst putsskifvor af stål anbrin-

gas å väggar och tak i sten- eller trähus.

Priset ställer sig i allmänhet icke dyrare än för bättre cementputs, hvilket i anseende till asbesticens stora eldskyddande och isolerande förmåga och öfriga värdefulla egenskaper måste anses såsom mycket billigt.

I synnerhet i vårt land, där ännu de ojämförligt flesta byggnaderna uppföras af trä, bör asbesticputsen få en stor användning såsom beklädnad af såväl inre som yttre väggar och tak i boningshus, fabriker, ladugårdar och öfriga ekonomibyggnader, och det vore att önska, att det icke dröjde allt för länge, innan vi här liksom i utlandet lärde oss inse, i hvilken väsentlig mån detta inom hela byggnadsbranchen så betydelsefulla material bidrager till att minska oron för eldens förhärjande makt.

Alla närmare med-
delanden om asbestic
lämnas af

HENRIK NAUCKHOFF

Karlavägen 45 C

Stockholm.

